Boerderijnummer	5.3.390
Erfnaam	erve Bergman/Riesberg
Oudste vermelding	16 eeuw (ca1540?)
Huidig adres	Enterveenweg 14

Historie boerderij

De boerderij Bergman is veruit de oudste in dit gebied; de boerderij is mogelijk al gesticht in de 16e eeuw en had een half waardeel in de marke. In het "*Markenboock*" voor Elsen wordt in 1553 met betrekking tot de betaling van aangegraven grond ene Lammert op den Berg genoemd. Bij de vermeldingen "*kotterstedde Reessbergh*" (verpondingsregister 1601-1602), "*cotterstedde Risberch*" (markeboek 1611) en "*cotterstedde Rysberch*" (markeboek 1615) gaat het eveneens om ditzelfde erf. Nog steeds heet het perceel grond tegenover de huidige bebouwing "*Riesbaarg*".

In het markeboek wordt in 1619 "*Derck op die Berch*" genoemd bij de toedeling van turfgronden in "*het venne*" en in 1636 tijdens de "*holtinck geholden ten huyse van Egbert Oeynck*" vertegenwoordigt Baltser op den Berge de weduwe Rensen, eigenares van het erf.
Bij de "*Vergoeding schade Munsterse oorlog*" in 1674 wordt het erf vermeld met de naam "*Kisbelt*" (kiezelbelt), waarna in het vuurstedenregister van 1675 de vermelding luidt "*Kisbet alias Barchman, Rensens kinderen*". In die periode zijn de kinderen van Rensen uit Oldenzaal eigenaar van dit erf. Leden van de "*richters*"familie Rensen waren tijdelijk zelfs holtrichter/markerichter van Elsen.

Voor 1749 heeft Bergman selfs eygenaer aangegraven op 2 onderscheyden plaetsen an bouwlant bij overslag omtrent 3 schepel geseey slegte bougront wert geastimeert f 80,-, nog 2 anliggende hoekjes binnengront die meest woest en wilt ten deele met heyde en wat met gras bewassen sijn, de grootte daarvan na oogmerk is een kleyn dagwerk grasmaayens dat getaxeert op f 30,-.

Vanaf 1749, mogelijk al eerder, was de bewoner Gerrit Bergman ook eigenaar.
In 1811 bestond de (voor toen die tijd grote) veestapel uit een ruin, een merrieveulen, 3 rammen, 4 gesneden rammen, 10 ooien, 7 lammeren, 2 koeien, 2 vaarzen en 2 kalveren.
In 1832 was Gerrit Mensink/Bergman de eigenaar van "Bergman". Na zijn overlijden in 1852 ging het bezit, toen bestaande uit een boerderij met een toenmalige huurwaarde van 15 gulden en ruim 3½ ha grond over naar zijn weduwe Aaltje Wibbelink. Door de markedeling werd dit 9½ ha. Hiervan werd direct daarop 2½ ha hooiland verkocht aan Maarten Kolhoop in het Elsenerbroek. Er resteerde toen 7 ha en die omvang behield het door de jaren heen.
Omstreeks het eind van de zestiger jaren werd het boerenbedrijf afgebouwd en sinds ongeveer 1985 is het een woonboerderij.

Bewoners:

► Mogelijk al in 1553 bewoonde Lammert op den Berg dit erf. Het is waarschijnlijk dat in 1619 op dit erf Derck op die Berch woonde en wat later, in 1636 ene Baltser op den Berg. In ieder geval woonde hier omstreeks 1640 Albert op de Berg. Deze kreeg in 1643 een zoon Johan op de(n) Berg.

► Van Johan (of ook Jan) op den Berge "bij de Bisterie" zijn 3 kinderen bekend: Gretien van den Berg (*ca 1645) die zou blijven wonen op "Bergman", Arent op de Berge (*1652) die mogelijk ca 1675 trouwde met Wilmken NN en Jenneken op den Berge (*1654).

► Gretien van den Berg (ca 1645-ca 1673) trouwde in 1666 te Rijssen met Lubbert Ribbers, zoon van Gerrijt Ribbers (5.3.160).
Uit hun huwelijk werden 4 kinderen geboren: Jenne op den Berg (*1667) die in 1692 te Goor trouwde met weduwnaar Werner van de Grefte en in 1710 te Delden hertrouwde met de weduwnaar Willem ten Langenhorst uit Wiene, Jan op den Berg (*1669) die jong overleed, weer Jan (*1670) en tenslotte Gerijt Bijsterie (*1672) die eveneens jong overleed.
Na het overlijden van Gretien van den Berg ca. 1673 hertrouwde Lubbert Gerijsen op den Berg van Ribbers in 1674 met Geseken Hendertink (*1652), dochter van Gerijt Hendertink (5.3.130).
Lubbert en Geseken kregen 5 kinderen: Gerrit Bijsterie (*1676), Grietien Bijsterije (*1678), Jan Bijsterije (*1679), Werner op den Berg (*1682) en Geesien Bijsterij (*1683).

► Vanaf omstreeks 1685 gingen Jan NN (later: Jan op den Bergh) en Egbertien Hendertink (*1660), dochter van Jan Oems op Hendertink en halfzuster van Geseken Hendertink, boerderij "Bergman" bewonen.
Jan en Egbertien waren ca 1681 getrouwd. Nog op Hendertink was in 1682 hun eerste dochter Jenneken geboren.
Hierna kwamen nog 7 kinderen: Dries (Drees) Hendertink/op den Bergh (1686-1733) die in 1726 trouwde met de weduwe Maria Meings (Voorts) op Meengs in Herike (Hericke 3.3.160), Henrick op de Bergh (*1688), Egbert op de Bisterie (*1691) die (waarschijnlijk) in 1721 te Rijssen trouwde met Aeltjen Derksen uit Rijssen, Maria op den Berg (*1695) die in 1718 in Rijssen trouwde met met Garrit Jansen Koertsen aldaar, Jan op de Bijsterij (*1698), Vrerick op de Bijsterie (*1701) en Garrit op (van) de Berg (†ca. 1766) die in 1719 te Rijssen trouwde met Jenneken Jansen Wilgerinck op Wilgerinck/Willink (5.3.020) en o.a. "gesworene in de marke" was.
De eerstgeboren dochter Jenneken kreeg in 1708 een kind, genaamd Jenneken Hendertink.

T.o. de boerderij aan de andere kant van de weg ligt bij een eikenboom een grenssteen op de grens van Elsen, Enter en Rijssen (driemarkenpunt)

► Omstreeks 1703 kwamen Jan Mensink (*1658) met zijn gezin op de boerderij wonen.
Jan Mensink was ca. 1689 te Rijssen getrouwd met Jenneken NN en woonde op Mensink (5.3.190). Jan en Jenneken Mensink brachten drie kinderen mee: Gerrit Mensink (*1695), Geertruyt Mensink (*1699), die op "Bergman" de opvolgster zou worden en Jan Mensink (*1702) die ca. 1728 trouwde met Geesken van de Leugt en op Loch-Jan in het Elsenerbroek (5.4.210) ging boeren. Op "Bergman" werd in 1704 nog Jenneken Mensink geboren.

► Geertruyt Mensink/op den Berg trouwde in 1728 te Rijssen met Garrit Mensink (*1690) zoon van Willem Mensink en Gerritje Oosterhof in Rijssen.
Geertruyt en Garrit, naderhand Gerrit Bergman genoemd, kregen 5 kinderen: Jenneken Mensink (*1729) die in 1775 te Rijssen trouwde met de weduwnaar Jan Harmen ter Stege uit Enter, Willem Mensink (*1731) die de opvolger werd, Hendrijne Mensink/op de Berg (1734-1814) die in 1762 in Rijssen trouwde met de weduwnaar Harmen Letink op Mensink (5.3.180 Harremensink), Jan op de Bargh (1737-ca.1790) die in 1771 trouwde met Hendrikje Jansen Meyer op Meyers (5.2.200) en in 1780 hertrouwde met Maria Jansen Wolters en tenslotte dochter Garritje op de Berg (*1740).

► Opvolger Willem Mensink/Bergman (1731-voor1795) trouwde in 1775 op 43-jarige leeftijd met Gesina Heukes (1753-1837), dochter van Berend Heukes uit Ypelo.
Uit dit huwelijk werden 4 kinderen geboren. De oudste, opvolger Gerrit Bergman (1776-1852) trouwde in 1840 op 63-jarige leeftijd met de 25-jarige Aaltjen Wibbelink (1814-1909), dochter van Hendrik Wibbelink uit Holten. Dochter Berendine Bergman (1779-1852) bleef ongehuwd. Zoon Gerrit Jan ten Berge (1781-1836) die

boerwerker werd, was eveneens ongehuwd. De jongste dochter Maria ten Berge (1787-1857) trouwde in 1822 met de schipper en weduwnaar Jan Harmsel in Enter en hertrouwde in 1828 met de schipper Arend Ramakers.

In het begin van de 19e eeuw woonde op Bergman tijdelijk ook schaapherder Albert Kappert (*ca.1791), geboren op de Holter Borkeld. Naast hem kende Bergman in de loop der tijden diverse in- of nabijwonende knechten en/of meiden.

Het is mogelijk dat sommige, in de bevolkingsregisters bij het huisnummer van Bergman aangeduide, bewoners in werkelijkheid niet hier woonden maar op het omstreeks 1845 gestichte nabijgelegen huis, later eigendom van Dirk Jan Ooms (pand 5.3.380 Langenberg).
Zo is het aannemelijk dat vanaf ca 1854 tot ca 1863 de landbouwersfamilie Peddemos-Wes verbleef op genoemd huis.

Jan Slots (*1863) en Aaltjen Geels (*1858)

► Nadat Gerrit Bergman in 1852 was overleden hertrouwde zijn weduwe Aaltjen Wibbelink in 1853 met de in Enter als zoon van Waander Geels geboren knecht Jannes Geels (1823-1896).
Na een levenloos geboren kind (*1853) kregen Aaltjen en Jannes Geels op Bergman nog 2 kinderen: Gerritdina Geels die zeer jong overleed (1854-1857) en Aaltjen Geels (1858-1930) die opvolgster werd op “Bergman”.

► Aaltjen Geels trouwde in 1882 in Markelo met Gerrit Hendrik Bloemendal (1858-1891) van Smit (5.3.210). Aaltjen en Gerrit Hendrik woonden van ca. 1882 tot 1890 nog in het ouderlijk huis van Gerrit Hendrik. Zij kregen aldaar naast een levenloos geboren kind nog 3 kinderen: Arendina Johanna Bloemendal (1882-1919) die in 1906 trouwde met Jan Willem Scholman van Hekkert op Borkeld (het Hekkershoes op de grens van Markelo en Holten) en later op “Scholman” (5.3.356) woonde, Berendina Bloemendal (1884-1954) die na het overlijden van haar zuster Arendina in 1921 trouwde met haar zwager Jan Willem en Jannes Bloemendal (*1889) die opvolger zou worden op “Bergman”.
Na het overlijden in 1891 van haar man Gerrit Hendrik “Bergman” hertrouwde Aaltjen Geels in 1893 met Jan Slots (1863-1946), zoon van Teunis Slots op de Schutte (5.3.090).
Uit dit tweede huwelijk van Aaltjen werden nog twee kinderen geboren. Dochter Gerritdina Johanna Slots (1894-1990) trouwde in 1920 met de metselaar Evert Jan Schuitemaker in Enter. Zoon Jan Hendrik Slots (1897-1964) huwde in 1926 in Wierden met Johanna Toeters uit Notter (dochter van Gerritdina Neihof, die afkomstig was van Schöppert (5.2.210). Jan Hendrik Slots bouwde omstreeks 1930 recht tegenover Baargman, net op Enters grondgebied, een nieuw huis.

Jannes Bloemendal (*1889) en Hendrina Nijhuis (*1897)

► Opvolger Jannes Bloemendal (1889-1966, “BaargmansJans”) trouwde in 1916 in Markelo met Hendrina Nijhuis (1897-1969) van Nijhuis uit Stokkum (Stockum 2.1.160).
Jannes en Hendrina kregen 9 kinderen waarvan de eerste zeer jong overleed. Zoon Jan Albert Bloemendal (Jan, 1919-1980) trouwde in 1960 met Arendina (Dientje) Beunk in Rijssen. Zoon Johan Hendrik Bloemendal (Johan, 1921-2002) werd fietsenmaker en trouwde in 1945 in Haarlem met Maria G. (Rie) Reijn uit Haarlem; hij nam samen met zijn broer Willem in 1959 de fietsenzaak van Holtkamp aan de Wierdensestraat in Rijssen over. Gerrit Hendrik Bloemendal (Hendrik, 1924-1996) werd klompenmaker; hij

bleef ongehuwd. Hendrik Jan Bloemendal (1926-2007) vertrok al gauw (in 1941) naar de familie Slots aan de Scholendijk (de Schutte/SchuttenBerendJan 5.3.090); hij huwde in 1962 met Hendrika Geertruida (Dika) Nijmeijer (*1934) van Vastert in de Pothoek (Hericke 3.3.240). Albert Bloemendal (*1929) werd de opvolger op BaargmansJans. Jan Willem Bloemendal (Willem, 1931-2004) werd eveneens fietsenmaker; hij trouwde in 1962 met H. (Manna) Roosink in Rijssen. Arend Johan Bloemendal (Arend, 1933-1978) bleef ongehuwd. Berend Bloemendal (*1938) tenslotte, trouwde in 1963 met Gerritdina (Dientje) ten Hove ("van de steenfabriek") in Rijssen.

► Albert Bloemendal (1929-1993) huwde in 1966 Janna Drijer (1926-2011) uit Rijssen. Albert en Janna kregen in 1967 zoon Johannes (Hans) Bloemendal; Hans werd werknemer bij AKZO te Deventer en is thans de bewoner van BaargmansJans.